

Nu är det skördetid – och dags att ta krafttag inför nästa år. Men glöm inte att njuta, säger trädgårdsingenjören Anna Visala. Här ger hon sin bästa tips på hur du förbereder trädgården för den kalla årstiden.

Än finns det tid att beskära, men vänta inte för länge. "Den sena höstfukten är inte bra för sårsläckningen", säger Anna Visala.

Skörda, höstplantera – och njut!

Anna Visala om ...

... gräsmattan och löven

Här i Skåne klipps gräset till fyra-fem centimeter en sista gång i oktober-november, och det kan gödslas en sista gång i oktober med ett organiskt höstgödselmedel som inte innehåller något kväve och därför låter gräset avmognat. Tänk på att mossan fortsätter växa under sju plusgrader medan grästillsväxten avstannar, men bara lugn, balansen återställs till våren igen. Löv från träd kan du gärna köra över med gräsklipparen och låt dem ligga på gräsmattan hela vintern. Har man mycket löv – kör över allt med gräsklippa-

ren och sprinkla ut allting över rabatterna.

... nya rabatter

Många verkar lida av mossa i sin gräsmatta. Men, man är ingen dålig människa för att man har mossa i gräset. Istället för att stressa över att bekämpa den kan en ny rabatt anläggas där mossan finns. Hösten är perfekt tid för detta. Antingen förbereder du bara rabatten och fyller på med växter till våren, eller så planterar du växterna redan nu och genom hela oktober.

Alla slags växter kan planteras nu, liksom träd och buskar. Fyll planteringsgropen med organiskt material så jordförbättrar du samtidigt.

... blomsterlök och matlök

Knölar och lökar som krokus, tulpan, kejsarkronor och alliumbollar planteras nu i en grop som är tre gånger så stor som löken eller knölen. Sätt lökarna så tidigt som möjligt, lägg gärna lite benmjöl i planteringsgropen, vattna inte, och lägg vissa lökar upp och ner så blir blomningstiden längre. Alla lökar, inklusive vitlök, kan sättas så länge det går att gräva i jorden.

... kökslandet

När du njutit av sista skörden kan du pausa. Höstgrävning behövs inte eftersom man då skapar jordbävning

"Många verkar lida av mossa i sin gräsmatta. Men, man är ingen dålig människa för att man har mossa i gräset."

Anna Visala är trädgårdsingenjör och driver företaget Visala Trädgård.

för det livsviktiga djurlivet i jorden, djur och organismer som lever på sitt speciella jorddjup. Istället kan man roa sig med att lägga allt tänkbart organiskt material över odlingar och rabatter och låta det multna ner under höst och tidig vår. Det är

en fantastisk jordförbättring som ger en suverän jordstruktur. Och tid sparas in genom att inte behöva köra iväg massa material till tippen.

Du kan också passa på att så grön gödslingväxter (se fotnot), som honungsface-

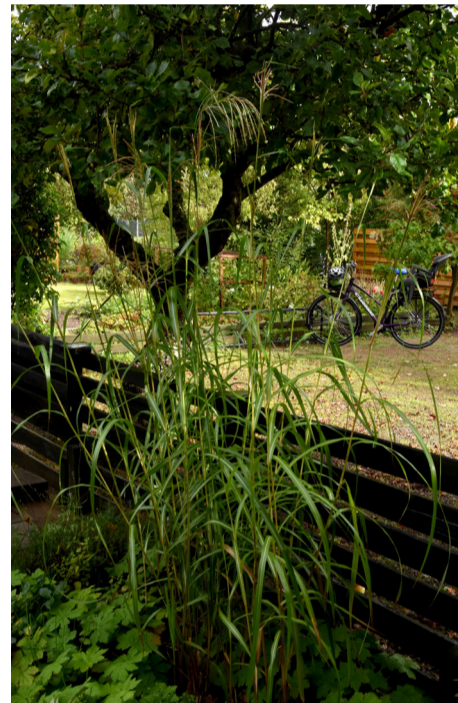
lian, så fort som möjligt och före oktober. Den har en kraftig pålrot som luckrar upp och ger luft åt jorden. Efter sin tidiga blomning på våren myllar du ner växten i jorden och sår och planterar som vanligt.

... rosor

Nu är det perfekt tid för att plantera rosor! Gräv ner dem cirka tio centimeter djupare än vad de stod i krukkan. Tillsätt organiskt material och kogödsel och vattna rikligt. Kupning behövs sällan här nere i söder. Har du odlat tagetes myllar du ner dessa runt rosorna när tagetesen är nedvissnad. Tagetes innehåller ämnen som tar livet av nematoder, så att

Hösthallonerna ska beskåras först till hösten, men de grenar som gett sommarhallonen i år kan klippas ner till markytan, tipsar Anna Visala, som här får klipphjälp av dottern Katja.

Prydnadsgräs och perenner kan du vänta med att klippa ner till våren.

Vissna sommarblommor kan komma till nytta som jordförbättring i kruka.

Tagetes innehåller ämnen som tar livet av nematoder, och genom att mylla ner vissna tagetes runt rosorna håller de sig friskare.

rosorna håller sig friskare. Beskär inga rosor nu, vänta till våren.

... perenner

Perenner och prydnadsgräs lämnas som de är över hösten, och klipps ner först på våren. Om någon ovälkommen växt fröar av sig rikligt så förekom genom att klippa av fröställningarna.

... sommarblommor

Sommarblommorna kan du hacka sönder efter att de vissnat och använda som täckmaterial i rabatterna. Eller lägg dem i botten av en ny kruka med lite jord ovanpå, innan du planterar höstblommorna. Blommorna är

perfekt jordförbättring också i kruka!

... beskärning

Juli, augusti, september och en bit in i oktober ("JASO") är bästa tiden att beskära. Den senare höstfukten är inte optimal för sårsläckningen, nämligen. Tänk på att beskära en gren precis utanför det rynkade området (grenkragen) som vilar mot stammen, att inte lämna kvar några stumpar och max beskära en tredjedel av det du vill beskära eftersom vattenskott annars blir resultatet.

De grenar på sommarhallonen som gett bär klipps ner till markytan. Hösthallonerna klipps ner först till våren.

Fotnot: Grön gödsling innebär odling av vissa växter för att förbättra jordens struktur. I stället för att rensa bort eller låta den stå kvar efter blomning myllas växtmaterial ner i jorden. Det innebär att kväve, näring, struktur tillförs, vilket gynnar mikrolivet i marken på ett helt ekologiskt vis.

Foto: CAROLINE WICKMARK

AVLOPPS-PROBLEM?

Allt går inte att meditera bort...

VI HAR FASTPRIS PÅ STOPP.

Vi har jour i hela Skåne, våra jourbilar står alltid redo att rycka ut dygnet runt.

En början till stopp i avloppet kan upptäckas i tid genom att vara uppmärksam på om avloppen börjar klucka och bubbla eller har dålig avrinning.

STOPP I AVLOPPET? VI HAR JOUR ALLA DAGAR, DYGNET RUNT!

Helsingborg ..... 042 - 600 50 98
Hässleholm..... 0451 - 70 01 10
Hör & Eslöv .... 0413 - 40 40 90
Klippan ..... 0435 - 44 11 91
Kristianstad ..... 044 - 777 00 88
Kävlinge..... 046 - 460 15 46
Landskrona..... 0418 - 49 90 88
Lomma..... 040 - 617 00 88
Lund..... 046 - 460 15 46
Malmö..... 040 - 617 00 88

Simrishamn ..... 0414 - 44 80 90
Sjöbo..... 0416 - 69 00 90
Tomelilla..... 0417 - 77 33 11
Trelleborg..... 0410 - 33 50 10
Ystad ..... 0411 - 31 10 90
Ångelholm ..... 0431 - 37 88 86
Vellinge..... 040 - 617 00 88
Tidsbokning mellan 08-16.
Vid akuta åtgärder är vi alltid tillgängliga.

Avlopps Jöuren

VÅRA TJÄNSTER – ERA FÖRTJÄNSTER

Se mer på www.avloppsjouren.se